

**NATUUR
PLATFORM
HELMOND**

Een samenwerking
van Helmondse
Natuurverenigingen.

HART VOOR NATUUR.

UITGAVE No. 15 | November | 2023

Natuurplatform Helmond is een samenwerkingsverband van in de Gemeente Helmond werkzame vrijwilligersorganisaties, die zich nadrukkelijk bezighouden met het betrekken en/of bewustmaken van burgers, overheid en ander instanties bij het belang van natuur en natuurbeleving.

Kies voor de kracht van groen

Advies
Aanleg
Onderhoud
MVO vergroten

Kasteeltuin Helmond

Groen geeft kracht aan mens, maatschappij en milieu...

Dat is al meer dan 80 jaar de visie én expertise van Du Pré Groenprojecten. We werken praktisch en professioneel aan advies, aanleg en onderhoud van groenprojecten bij bedrijven, overheid en instellingen.

Duurzaam en innovatief, full service én persoonlijk: **dat is onze kracht**

Slegersstraat 75
5706 AW Helmond
Nederland

0492 - 523 330
info@dupre-groenprojecten.nl
www.dupre-groenprojecten.nl

Groen moet je goed doen!

Groen voegt waarde toe aan mens, maatschappij en milieu. Maar dan moet dat groen wél doordacht aangelegd en onderhouden worden. Alleen dan heeft groen meerwaarde: nu en in de toekomst. Onze deskundige medewerkers zorgen dat uw groen het goed gaat doen. Daar is veel meer voor nodig dan groene vingers! Wij denken actief met u mee, zodat u uw groenprojecten binnen planning en budget optimaal kunt realiseren.

Van innovatief groen tot traditioneel onderhoud en van advies en aanleg tot onderhoud en nazorg: we maken er met veel kennis, vakmanschap én plezier werk van. En dat werkt gewoon goed!

INHOUD

UITGAVE No. 1 | Oktober | 2023

05 | Column: Helmond gaat vergroenen.

Een column van Arno Bonte, Wethouder Milieu en Duurzaamheid Helmond

08 | Nieuwe voorzitter IVN Helmond

Jan Roelofs is de nieuwe voorzitter van IVN Helmond, en hij stelt zich graag even voor.

09 | Imkervereniging Helmond

Een update met de werkzaamheden van Imkervereniging Helmond

12 | 10-puntenplan Groei & Bloei

Een opsomming van tips zodat jij klimaatvriendelijk kan tuinieren.

12 | Compost maken

In de natuur worden alle afgevallen bladeren en plantenresten gerecycled tot compost. Dit verbetert de structuur van de grond en activeert het bodemleven.

13 | In gesprek met Max van den Dool

Max van den Dool en zijn vrouw Elsa Leverington runnen nu al 7 jaar een biologisch tuinbouwbedrijf nabij kasteel Croy aan de kasteelweg nummer 7 in Aarle-Rixtel. Tuinderij Antoniushoeve.

COLOFON

Uitgever
Natuurplatform Helmond
Productie & drukwerk
Adcommunicatie.nl
Redactie
info@natuurplatformhelmond.nl
Vormgeving
Chris Thielen | Adcommunicatie

04

Heel Helmond Bloeit

Dit project verandert wegbermen, slootkanten en groenstroken op 50 locaties langs de route van het Rondje Helmond in een jaarlijks terugkerende kleurige weelde en geeft zo de biodiversiteit in onze eigen leefomgeving een grote impuls!

10

Het ree

In tegenstelling tot de sombere geluiden over de ontwikkelingen en verwachtingen met betrekking tot onze flora en fauna, gaat het goed met het ree (*Capreolus Capreolus*) in Nederland. De afgelopen zestig jaar is het aantal reeën ruim vertwintigvoudigd van 5.000 in 1950 (geschat) tot ruim 100.000 vandaag de dag.

16

Wildaanrijdingen

De herfst is inmiddels begonnen. Hoewel dit voor veel mensen een weekend is wanneer ze één uurtje langer kunnen blijven slapen betekent dit helaas elk jaar voor veel wilde dieren een vroegtijdige dood of verminking door een aanrijding met een auto.

Beste lezer,
U heeft de vijftiende, vernieuwde editie van het Magazine Natuurplatform Helmond in handen! Het Natuurplatform Helmond is een samenwerkingsverband van zeven Helmondse natuurorganisaties: IVN-Helmond, Groei en Bloei, Imkervereniging Helmond e.o., KNNV (Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging) en Buurttuin Voorstee, WBE De Helm (wildbeheerseenheid Helmond) en Landschapspark Kloostereind.

Wij houden ons bezig met natuurwandelingen, met lezingen en cursussen over de natuur, met het zelf onze groene handen uit de mouwen steken en hoe dan ook met het beleven van de natuur. Meestal dicht bij huis, in eigen omgeving. Een mooi voorbeeld: Heel Helmond Bloeit.

Maar samen valt er ook veel te delen als het gaat om die bezorgdheid. Onze Helmondse natuurwethouder Arno Bonte maakt zich ook zorgen, maar daarnaast ziet hij ook heel optimistisch diverse kansen voor verbetering van de natuur in onze stad. Zijn ambitieuze plannen zet hij uiteen in dit blad, om onze stad groen en gezond te maken. Daarnaast vertelt ieder van de aangesloten natuurorganisaties weer over hun eigen natuurervaringen.

Veel lees- en kijkplezier.

Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd, opgeslagen worden in een geautomatiseerd gegevensbestand, openbaar gemaakt worden in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. ©2023

Heel Helmond Bloeit

Het Natuurplatform Helmond (NPH) en samenwerkende natuurorganisaties presenteren met trots een uniek natuurproject: Heel Helmond Bloeit!

Dit project verandert wegbermen, slootkanten en groenstroken op 50 locaties langs de route van het Rondje Helmond in een jaarlijks terugkerende kleurige weelde en geeft zo de biodiversiteit in onze eigen leefomgeving een grote impuls! Ruim 18.000 m2 wordt ingezaaid met een mengsel van wilde inheemse bloemen.

Overall gaat de kwaliteit van de natuur snel achteruit en daarom wil het Natuurplatform iets doen. In overleg met de gemeente en Groenbedrijf Du Pré is de route van het Rondje Helmond kritisch onderzocht door vrijwilligers van de aangesloten natuurorganisaties. Bedoeling: een groot aantal locaties vinden die van kort gemaaid gras kunnen veranderen in bloemenweides. Bij het Natuurplatform zijn ze er zeker van: hierdoor zullen bodemdiertjes, insecten en daarmee ook vogels een betere leefomgeving krijgen. Dat heet in gewoon Nederlands een sterkere biodiversiteit met meer bijen, hommels, vlinders en heel veel kleine krioelbeestjes in de bodem. Maar minstens even belangrijk: door langs deze route te lopen en te fietsen zullen meer mensen oog krijgen voor het belang van de natuur, de natuur van Helmond. De natuur van ons allemaal! Want die natuur bevindt zich niet alleen in onze buitengebieden. Ook in woonwijken en langs waterlopen en wandel- en fietsroutes heeft Helmond heel veel groen.

Veel sympathie

Heel Helmond Bloeit ontmoet veel sympathie; om te beginnen bij het gemeentebestuur dat bij monde van natuurwethouder Arno Bonte alle medewerking, ook financieel, heeft toegezegd. Daarnaast was ook het Coöperatiefonds van de Rabobank enthousiast en deden ook meerdere wijkraden een duit in het zakje. Alom was de reactie dat dit project niet alleen de natuur van dienst is, maar ook dat de verbinding met de samenleving een grote pluim verdient. De organisatoren hebben hun project ook buiten Helmond bekend gemaakt en daarmee boven verwachting gescoord. Zo heeft IVN-Brabant in het voorjaar Heel Helmond Bloeit genomineerd voor een prijs van De Hommel, een fonds voor specifieke natuurprojecten. Ook Waterschap Aa en Maas, Coovels-Smits Stichting en het Prins Bernhard Cultuurfonds Noord-Brabant hebben flink in de bus geblazen.

Klimaatburgemeester

De Helmondse klimaatburgemeester Brigitte van de Koeving, die trotse ambassadeur is van Heel Helmond Bloeit, heeft haar kwaliteiten voor publiciteit ten volle benut en in gesprekken met burgemeester Elly Blanksma en wethouder Arno Bonte Heel Helmond Bloeit onder de aandacht gebracht. En niet alleen daar. Ook via de media doet onze klimaatburgemeester goede zaken en dat is nodig.

Want hoe meer aandacht voor de natuur, hoe beter het is en Heel Helmond Bloeit is nu eenmaal een project dat heel veel los kan maken.

Publieksactie

Op zaterdag 30 september was het zover. Tientallen aangemelde vrijwilligers gingen, verspreid over alle locaties van het Rondje Helmond aan de slag met het inzaaien, want iets doen voor de natuur met eigen handen is natuurlijk sterker dan dat een zaaimachine van een groenbedrijf dat doet. Op alle 50 plekken van Brandevoort tot Brouwhuis en van Dierdonk tot Helmond-Noord en Stiphout werd het zaad van wilde bloemenmengsels, uiteraard biologisch verantwoord, uitgestrooid. Wethouder Arno Bonte gaf om 11 uur het startsein vanaf één van de geselecteerde locaties en daarna viel het zaad letterlijk overal in goede aarde. Nog voordat de winter invalt zal dit ontkiemen en daarna, in de lente van 2024, tot bloei komen. Wandelaars en fietsers zullen dan met eigen ogen kunnen zien dat het helpt om met elkaar de handen uit de mouwen te steken en de natuur een handje te helpen. En dat draagt bij aan het besef dat natuur belangrijk is, niet alleen in onze bossen en op de heide maar ook in eigen leefomgeving.

Ecologisch bermbeheer

De gemeente is zeker blij met het initiatief van het Natuurplatform, want ook op het

stadskantoor is het besef doorgedrongen dat het voortdurend kort maaien van groenstroken niet bijdraagt aan een ecologische natuurbalans. Dat gaat dus veranderen; overal in Helmond wordt minder gemaaid om te bereiken dat wilde planten zaad kunnen vormen dat na het bloeiseizoen op de grond valt en zorgt voor nakomelingen die het jaar daarna weer kunnen gaan bloeien. En er is meer: door een ecologisch bermbeheer krijgen vooral insecten veel betere overlevingskansen. Niet langer worden ze weggemaaid maar kunnen ze zich veel beter verschuilen en voortplanten in het wat hogere gewas. Vogels doen daar dan weer hun voordeel mee want waar insecten leven en planten groeien vinden vogels voedsel. Dit wordt ecologisch bermbeheer genoemd met als belangrijkste kenmerk: veel minder intensief maaien. Geen 6 x per seizoen maar nog slechts 2 x. Het laat zich raden wat er gebeurt: grassen en andere bermenplanten groeien langer door, worden hoger, bloeien en vormen zaad. Insecten, vogels en bodemdierpjes worden veel minder gestoord. Ze kunnen hun levenscyclus weer voltooien.

Maar ja

Het publiek is daar niet bij voorbaat zo blij mee. We zijn nu eenmaal gewend aan onze kaal geschoren groenstroken en nu moeten we accepteren dat grassen en bermenplanten

hoger worden. “Rawazzi”, roepen buurtbewoners en bellen de gemeente met vragen: “Wanneer wordt er eindelijk eens gemaaid?” “Wat een troep voor mijn deur”. “Zijn dit de nieuwste bezuinigingen?” We hebben als natuurorganisaties (en ook als gemeente!!) nog heel wat uit te leggen. En daar ligt een belangrijke achterliggende gedachte bij dit project. Heel Helmond Bloeit is niet alleen van belang voor de biodiversiteit maar zeker ook voor de bewustwording van het publiek. Daar is nog een weg te gaan. Op naar het volgende project!

Voor altijd in prachtige natuur, tegen het dal van de Aa

Een natuurgraf is groen, duurzaam en voor eeuwig

Bij de oudste en meest natuurlijke manier van begraven gaat het graf helemaal op in de natuur. Zo maken we deel uit van de eeuwige kringloop van het bestaan. Bovendien staat de eeuwige grafcrust ook garant voor eeuwige natuur.

Voor altijd natuur

Op Hoeve Ruth staat het belang van de natuur voorop. Alleen een boom-schijf van inlands hout met gegraveerde inscriptie markeert de plek van het graf. Zo belasten we het milieu niet met materialen die niet of moeilijk opgenomen worden. Het voormalige productiebos vormen we om tot een dynamisch bos met een ven. En de heide - zoals die daar vele jaren geleden ook groeide - brengen we weer terug. Door de grotere biodiversiteit is deze natuur straks beter in balans en aantrekkelijk voor nog meer verschillende flora en fauna.

Eenmalige kosten

Op Hoeve Ruth kennen we slechts eenmalige kosten. Daarmee laten we voor onze nabestaanden geen extra zorgen achter, maar wel een plek in de natuur om naar terug te keren. Reserveer deze plek al bij leven, dat maakt wensen kenbaar en ontzorgt onze naasten.

Welkom voor een wandeling. Informatiecentrum 't Veldhuys is dagelijks geopend van 13.00 tot 17.00 uur. Of maak een afspraak voor een rondleiding en oriënterend gesprek.

Landgoed Hoeve Ruth
natuurbegraafplaats

Helmond gaat vergroenen.

Om Helmond bestand te maken tegen klimaatverandering en de achteruitgang van biodiversiteit te stoppen, is het noodzakelijk om Helmond klimaatbestendiger te maken en fors te vergroenen. Daarom trekt de gemeente de komende jaren extra geld uit voor vergroening en versterking van de natuur in Helmond en stellen we een landschapsvisie op om de versterking van natuurwaarden te borgen. Een impuls voor vergroening is om nog meer redenen goed voor de stad. Zo vergroot het ook de leefbaarheid en draagt bij aan de gezondheid van onze inwoners.

Vergroening van de stad is extra belangrijk omdat Helmond zich momenteel in een flinke groeispurt bevindt, in vakjargon ook wel 'schaalsprong' genoemd. We hebben de ambitie om in 2040 ruimte te bieden aan meer dan 100.000 inwoners. Dit betekent meer woningen, meer bedrijvigheid en meer vervoersbewegingen. Hierdoor zal de druk op de schaarse ruimte in Helmond steeds verder toenemen. Met de landschapsvisie willen we voorkomen dat het groen onder druk komt te staan. Dat ambitie is dat we de toename van het groen gelijke tred laten houden met de groei van andere voorzieningen. De landschapsvisie moet duidelijk maken wat de waarde is van het landschap met daarin de diverse landschappelijke elementen en soorten. De visie geeft aan hoe we die willen beschermen, behouden en doorontwikkelen. Focus ligt hierbij op natuur en landschapontwikkeling. Het droombeeld is een robuust groen raamwerk in en om de stad, waarin de beekdalen van de Goorloop, de Bakelsche Beemden en de Stadse Aa en het kanaal als groen hart in het centrum zichtbaar zijn.

Andere mogelijkheden om de ruimtelijke kwaliteit te vergroten zijn het zichtbaar, beleefbaar en toegankelijk maken van onze cultuurhistorische en recreatieve hotspots.

Stad en ommeland lopen straks vloeiend in elkaar over en zijn optimaal verbonden. Deze gezonde leefomgeving nodigt mensen ook uit om meer te bewegen en elkaar te ontmoeten.

Participatie

Afgelopen jaren zijn verschillende onderzoeken, analyses en gebiedsvisies afgerond die als basis dienen voor de landschapsvisie groen & gezond Helmond. Zo hebben we bijvoorbeeld de natuurwaarden in onze natuurgebieden in kaart gebracht, is de waarde van het binnenstedelijk groen geïnventariseerd en hebben we in de gebiedsvisie Stiphout de relatie gelegd met het buitengebied van Stiphout.

Participatie was in veel van deze projecten een belangrijk onderdeel. Voor de landschapsvisie zijn we nu het participatietraject aan het voorbereiden, waarbij in eerste instantie meerdere inhoudelijke partners betrokken worden. Denk hierbij onder andere aan buurgemeenten, waterschappen, Provincie Noord-Brabant en het Natuurplatform Helmond.

Een visie hebben is mooi, maar uiteindelijk gaat het om dingen doen. Daarom koppelen we aan de visie meteen een uitvoeringsprogramma met concrete vergroeningsprojecten. Daarover kunnen mensen in de betreffende gebieden meedenken en -praten. Zo helpen de landschapsvisie en het uitvoeringsprogramma aan het realiseren van een leefbare, klimaatbestendige gemeente met goede natuurlijke verbindingen die de biodiversiteit op een hoger peil brengen.

Arno Bonte

Wethouder Milieu en
Duurzaamheid Helmond

De nieuwe voorzitter van IVN Helmond, even voorstellen?

Mijn naam is Jan Roelofs, ik ben geboren en getogen in en rondom Nijmegen en woon sinds 2019 in de Veste (Helmond, Brandevoort). Ik ben 62 jaar jong, heb een volwassen zoon en dochter en met mijn vriendin Dorien geniet ik volop van het leven. Ik heb twee grote passies, te weten (jazz)muziek en, natuurlijk, de natuur. Als kind was ik altijd buiten in de natuur te vinden, meestal in het bos op zoek naar vogels en zoogdieren, en was daarin ook erg leergierig. Net als ongetwijfeld velen van jullie, wilde ik dan ook boswachter worden, dat er echter nooit van gekomen is.

Hoewel ik altijd wandelliefhebber ben gebleven, heb ik mijn liefde voor de natuur lange tijd veronachtzaamd, met 'drukte op het werk' als de bekende smoes. Nu ik wat ouder word, merk ik dat ik de natuur meer opzoek en weer tijd en ruimte neem om hiervan te genieten. Zojuist ben ik, na jarenlang bestuurder van zorgorganisaties te zijn geweest, met vroegpensioen gegaan en ben ik benieuwd naar wat er allemaal nog op mijn pad komt.

Nu nog boswachter worden is natuurlijk wat ambitieus, maar bij het zoeken naar andere mogelijkheden om meer van de natuur te weten te komen, kwam ik twee jaar geleden al snel uit bij het IVN. Bij het IVN doe je niet even een cursus, maar sluit je je aan bij een organisatie, waar je naast leren en beleven, ook een structurele bijdrage kunt leveren aan het agenderen van de waarde van de natuur voor onze samenleving. Hoe mooi is dat?

Inmiddels heb ik de opleiding tot IVN natuurgids afgerond en heb ik ingezien dat ik nog veel te leren heb. Het is zoals mijn vader zaliger altijd al zei: 'Jongen, hoe meer je studeert, hoe meer je tot de ontdekking komt dat je er geen barst van afweet'. Ik hoop met mijn werkervaring op het gebied van bestuur en management dan ook meer waarde aan de IVN te kunnen toevoegen dan sec als kenner van de natuur.

Tegen deze achtergrond voel ik me dan ook vereerd voorzitter van IVN Helmond te mogen zijn, een verantwoordelijkheid waar ik graag, samen met de leden en het bestuur, mijn schouders onder zet. Tegelijkertijd is het opvolgen van een succesvolle voorzitter als Ad Adriaans natuurlijk allesbehalve een eenvoudige klus. Een goede samenwerking, overleg en afstemming in een goede sfeer zijn hierbij wat mij betreft dan ook onmisbaar. Graag maak ik dan ook van de gelegenheid gebruik jullie uit te nodigen mij even op te zoeken zodra jullie denken dat din-

gen beter en/of anders kunnen. Immers wat ik niet weet, kan ik ook niet veranderen

Dit gezegd hebbende, deel ik hier graag mijn enthousiasme over mijn eerste ervaringen met de IVN Helmond. Of het nu gaat om publiekswandelingen, inloopavonden, bestuursvergaderingen of andere activiteiten en overlegmomenten, mij valt direct de goede sfeer op, waarbij de passie voor natuur de grote verbindende factor is. Er is ongelooflijk veel en diverse kennis aanwezig bij onze leden, maar iedereen mag en kan altijd zijn of haar zetje doen. Hierbij is er voelbaar sprake van wederzijds respect, ook als we het even oneens zijn met elkaar. Onder de indruk ben ik van de inzet, energie en professionaliteit ten aanzien van de vele mooie en inspirerende activiteiten, die met name door onze werkgroepen worden ontwikkeld en uitgevoerd. Wij dragen daadwerkelijk bij aan een duurzame samenleving in onze regio door mensen en instanties van alle niveaus te betrekken bij onze natuur, ons milieu en ons landschap. Gelukkig houden we ook van gezelligheid en drinken we met elkaar graag een glaasje, want verdiend hebben we dat natuurlijk altijd.

Vanuit de IVN zie ik uit naar de samenwerking met en binnen het Natuurplatform Helmond. De aard en ernst van de grote thema's van vandaag, waaronder klimaat, biodiversiteit, milieu, natuur en landschap, vereisen immers verbinding met breed samengestelde netwerken. Niemand kan het nog alleen en veel tijd hebben we niet. Fijn dat we in Helmond al over zo'n netwerk beschikken, ik hoop op korte termijn nader kennis te kunnen maken.

Jan Roelofs
September 2023

ivn natuur
educatie
Helmond

Een update van *Imkervereniging Helmond e.o.*

Renovatie bijenhal

1. Historie.

Het verenigingsgebouw van de Imkersvereniging de Bijenhal in de Warande te Helmond kent een oude geschiedenis. In het verre verleden behoorde de basis van dit gebouw toe aan een manege die naast de locatie was gelegen. Later heeft het gebouw dienstgedaan bij de gemeentelijke stadskwekerij van Helmond. In 1982 heeft de Imkervereniging Helmond e.o. het pand en omliggend terrein in erfpacht verworven.

In deze fase de oude bouwvallige schuur afgebroken en door leerlingen van de LTS en leden van de Imkersvereniging vervangen door het huidige stenen gebouw met een houten buitenbekleding. De vereniging heeft in de ledenvergadering van juni 2022 besloten tot een grondige renovatie van de Bijenhal en omliggend terrein om achterstallig onderhoud op te lossen.

2. Renovatie van het interieur.

De lichtinstallatie die nogal wat onvolkomenheden (kortsluiting) vertoonde moest in verband met de brandverzekering voor 31 december 2022 gekeurd worden. Er is door het bestuur besloten om de installatie waar nodig te vervangen en tevens te voorzien van moderne ledverlichting. Omdat het interieur vrij somber en donker was, is besloten om het

interieur waar mogelijk te voorzien van een lichtere kleur. Dit alles is in het najaar door eigen leden verwezenlijkt.

3. Tuin rond bijenhal.

Ook de tuin rond de bijenhal heeft een flinke update gekregen. De beukentuin langs het pad naar de Warande is in lengte gehalveerd. Dit was nodig omdat, door foutieve snoei in het verleden, de tuin onderin redelijk kaal was geworden en van boven een soort pruik vormde. Na overleg met meer deskundige hoveniers is besloten de beuken te halveren zodat de stammen van onderuit weer zullen uitlopen en hopelijk een volle haag gaan vormen.

Aan de achterzijde van de tuin staat een kastanjehouten afscheiding. Langs deze erfcheiding zijn 150 stekken van 5 verschillende drachtplanten o.a. meidoorn, hondsroos, wegedoorn, veldesdoorn, wegedoorn aangeplant. Deze zullen heel zeker bijdragen aan de biodiversiteit van dit gebied en uiteraard goed als z.g. drachtplant (stuifmeel en nectar) voor bijen en insecten. Daarnaast zijn enkele bosplanten geplaatst als rode kornoelje, gele kornoelje en egelantier. Hierbij hebben wij hulp gehad van de wijkwethouder van Stiphout en Warande dhr. De Korte.

4. Afdak rond het plein.

Rond het voorplein staat een overkapping die wordt gebruikt tijdens lezingen, cursussen en tijdens de jaarlijkse Natuurmarkt in juni. Het houten geraamte onder de dakplaten is schoongemaakt en geschilderd, zodat deze ook weer voor jaren is voorzien van voldoende bescherming en een frisse uitstraling.

Op de scheiding tussen plein en tuin staat een zg. educatiewand. Hierdoor is het mogelijk om op het plein zicht te krijgen op de tuin en de daar aanwezige bijenkasten met actieve bijenvolken. Deze wand is tweezijdig schoongemaakt en geschilderd.

Renovatie pannendak.

Wat nog restte in het voorjaar is de vervanging van het pannendak door nieuwe pannen. De oude pannen (model oud-Hollandse) vertoonden op diverse plaatsen lekkage. Bovendien is in het voorjaar 2022 tijdens een storm een boom van het naastgelegen Warande wandelpark op het dak gewaaid. Dit heeft de nodige schade

aan de pannen veroorzaakt en ook aan de onderliggende dakconstructie. De oude pannen worden verwijderd, evenals de panlatten. Daarna is er een dampopen folie over de tengels aangebracht en de panlatten zijn vernieuwd. Daarna is het dak voorzien van nieuwe pannen (model Opnieuw Verbeterde Hollandse). Al deze werkzaamheden waren afgerond voor de Natuurmarkt op 11 juni 2023.

Al deze werkzaamheden zijn volledig door eigen leden uitgevoerd. Hiermee denkt het bestuur dat de bijenhal voor de toekomst duurzaam is en de omgeving weer voor jaren is voorzien van een mooie uitstraling met aandacht voor de natuur en bevordering van de biodiversiteit.

Het ree.

Vanuit mijn opleiding tot IVN natuurgids, heb ik een podcast gemaakt over het ree, die te beluisteren is via www.ivn.nl. In deze podcast wordt in zes delen veel informatie gedeeld over het ree en zijn interviews te beluisteren met respectievelijk Rob Mutsaers (voorzitter vereniging het Ree, afdeling Noord-Brabant), mevrouw D. Rodrigo (voorzitter stichting reeënopvang Nederland) en, bij velen van u bekend, met Christiaan van Daalen (voorzitter WBE de Helm). Tegen deze achtergrond is onderstaande tekst vooral bedoeld als 'smaakmaker' en nodig ik u van harte uit de podcast te gaan beluisteren.

In tegenstelling tot de sombere geluiden over de ontwikkelingen en verwachtingen met betrekking tot onze flora en fauna, gaat het goed met het ree (Capreolus Capreolus) in Nederland. De afgelopen zestig jaar is het aantal reeën ruim vertwintigvoudigd van 5.000 in 1950 (geschat) tot ruim 100.000 vandaag de dag. Het ree blijkt een dier dat zich relatief makkelijk aanpast aan veranderingen in de omgeving en heeft, als een van de weinige betrokkenen, profijt gehad van de ruilverkavelingen uit de jaren zeventig. Het omzetten van oorspronkelijk natuurlandschap in een cultuurlandschap, betekende voor het ree een gunstige voorwaarde om zich uit te kunnen breiden. De ontstane cultuurgronden bleken qua voedselaanbod beter geschikt dan de oude woeste gronden. Een andere verklaring voor de uitbreiding van de reeënpopulatie had te maken met de jachtmentaliteit die tot de zestiger jaren aan de orde was, waarbij het schieten van reeën als 'onwettelijk' werd beschouwd.

Had de schatting van 5.000 dieren in 1950 nog een hoge mate van onzekerheid, tegenwoordig is het tellen van reeën sterk geprofessionaliseerd en is de schatting van 100.000 dieren vandaag de dag betrouwbaarder. Ieder jaar in maart/april worden in Nederland de reeën geteld door de lokale Wild Beheer Eenheden (WBE), die over heel Nederland zijn verspreid. De aldus verkregen gegevens, worden op provinciaal niveau verzameld. Dit jaar mocht ik mee met WBE de Helm om in landgoed Croy het aantal reeën in kaart te brengen, dat een mooie ervaring was. Op basis van de zogenaamde Minimum Number Alive (MNA) cijfers, waarbij de reeën worden geteld die daadwerkelijk worden waargenomen, hebben we op één avond maar liefst 23 reeën geteld.

Met het model van Van Haften wordt in kaart gebracht hoeveel reeën er in een bepaald gebied mogen leven. Hierbij wordt onder meer gekeken naar de mogelijkheden voor het ree om in het betreffende gebied veilig te kunnen rusten, voldoende voeding te kunnen vinden, over voldoende maatschappelijk draagvlak te kunnen beschikken, etc. Door deze uitkomst naast het aantal daadwerkelijk getelde reeën te leggen wordt inzichtelijk in hoeverre er te veel reeën in een gebied leven. Vervolgens wordt op basis van deze vergelijking in het faunabeheerplan vastgelegd hoeveel reeën moeten worden 'uitgenomen', dat wordt uitgevoerd door de WBE's. Op deze wijze wordt de populatie reeën in Nederland gezond en kansrijk gehouden.

Het ree zoals wij dat vandaag de dag kennen is zo'n 10 miljoen jaar oud en lijkt hier terecht te zijn gekomen vanuit het gebied dat nu de Verenigde Staten van Amerika heet. De voorvaders van het ree, het zogenaamde 'oerree', zou via de toen droog liggende Beringstraat van Amerika naar Azië zijn getrokken en zich vervolgens verder richting het westen heb-

ben voortgeplant en verspreid. Op deze wijze is het ree overigens ook in Engeland terecht gekomen, omdat ook de Noordzee in die tijd droog lag.

Het is vrij eenvoudig om vast te stellen of er reeën in een gebied leven. De prent (pootafdruk) is de meest duidelijke, die echter niet verward moet worden van die van een wild zwijn. De prent van een wild zwijn lijkt sterk op die van een ree, maar bij een wild zwijn vormen de voorhoeven meer een driehoek.

De pootafdruk van een ree (links) en die van een wild zwijn.

Daarnaast wijzen de aanwezigheid van legers (kale 'schoongekrabte' plekken waar reeën op liggen), wissels (de 'paden' die de reeën volgen), (vraat)schade aan bomen, uitwerpselen, haren, bijvoorbeeld aan de onderkant van prikkeldraadafzettingen, op het leven van reeën.

Het ree in Nederland kent vele bedreigingen en staat op het menu van predatoren als de vos, het zwijn, de wolf en de lynx. De lynx? Ja, want de lynx is na de wolf waarschijnlijk het volgende dier dat vanuit Duitsland en België terugkomt naar Nederland. Hij is al gesignaleerd in Limburg en het lijkt slechts een kwestie van tijd voordat hij zich, ook in ons land, definitief gaat vestigen. De lynx heeft als individueel dier echter een veel groter territorium dan de wolf, zodat de effecten voor de reeënpopulatie relatief mee zullen vallen,

vergeleken met de gevolgen van de terugkeer van de wolf.

Echter de grootste bedreigingen voor het ree zijn (loslopende) honden, het verkeer en maaïen (met name voor de kalveren). Zo vertelt mevrouw Rodrigo in haar interview regelmatig mensen te horen zeggen 'mijn Fikkie doet dat niet' als ze hen aanspreekt op een loslopende hond in de natuur. Echter, alle 'Fikkies' doen dat! Alle loslopende 'Fikkies' rennen achter reeën aan, jagen ze op of verwonden ze met een beet. Met name door de gevolgen hiervan overlijden reeën door bijvoorbeeld een hartstilstand (van de schrik) of door zich letterlijk dood te lopen tegen een hekwerk. Het verkeer is op het gebied van veiligheid natuurlijk ook een bekende boosdoener en blijft dat ondanks alle maatregelen die we nemen als wildviaducten, (blauwe) reflectoren die in het bos schijnen en waarschuwingbord. De blauwe reflectoren zijn relatief nieuw en zijn ontwikkeld op basis van het inzicht dat reeën vooral de kleur blauw kunnen waarnemen.

Een laatste punt op het gebied van veiligheid is, met name voor de reekalveren, maaïen. Kalveren liggen vaak besloten in het veld en drukken zich op de bodem bij gevaar zodat ze makkelijk geraakt kunnen worden door de messen van een maaimachine. Naast diverse richtlijnen voor het maaïen, zoals van binnen naar buiten maaïen, werken met kettingen en het vooraf zoeken met drones, werken boeren steeds beter samen met natuurorganisaties als het IVN. Zo maken zij samen afspraken over datum en tijd van het maaïen en kunnen de natuurorganisaties tijdig beschermende maatregelen nemen, zoals het ophangen van aluminiumfolie waar reeën van schrikken en (tijdelijk) uit de buurt blijven.

Mocht u ooit een reekalf vinden, laat het dan met rust, raak het niet aan en neem het niet mee, want moeder is altijd in de buurt en stoot haar af op basis van geur. En mocht u ooit een gewond of dood ree vinden, bel dan 112.

Met dit stukje tekst hoop ik mijn passie voor het ree te hebben overgebracht en helder te hebben gemaakt dat het ree een prachtig dier is waar we zuinig op moeten zijn. Verstandig beheer en beschermende maatregelen zijn dan ook van groot belang.

Jan Roelofs

Mocht u meer willen weten over het ree, luister dan de podcast via www.ivn.nl

10 PUNTEN PLAN GROEI & BLOEI

klimaatvriendelijk tuinieren

1. De bodem is de basis

Schimmels, bacteriën en andere bodemdiertjes zorgen voor een gezonde bodem. Planten krijgen daarin een goede start en zijn weerbaarder tegen ziektes. Koester de bodem; knip planten in het najaar niet af, maar laat ze staan tot het voorjaar. Laat ook afgevallen blad zoveel mogelijk liggen (maar niet in de vijver of op het gazon) zodat het rustig kan verteren.

2. Maak je eigen compost

In de natuur worden alle afgevallen bladeren en plantenresten gerecycled. Dit kun je ook in je eigen tuin doen door het tuinafval te composteren.

3. Zorg voor minder tegels in de tuin

Tegel eruit, plant erin! Groen zorgt voor een natuurlijke waterafvoer en tempert de temperatuur in de stad. Insecten, vogels en kleine dieren vinden weer een leefgebied, het bodemleven wordt beter en mensen voelen zich prettiger en gezonder.

4. Plant een (extra) boom

Bomen zorgen voor schaduw en afkoeling en nemen CO₂ op. Heb je zelf al voldoende bomen in de tuin? Geef dan eens een boom als origineel cadeau.

5. Wees spaarzaam met water

Water wordt een steeds kostbaarder goed. Gebruik het dus spaarzaam in de tuin. Vang zoveel mogelijk regenwater op en kies voor planten die aangepast zijn aan de groeiomstandigheden in jouw tuin. De juiste plant op de juiste plaats!

6. Zorg voor voldoende variatie in de tuinbeplanting

Plant struiken, bomen, vaste planten en eenjarigen die veel nectar produceren en laat ook een hoekje in de tuin verwilderen.

7. Bekijk het gazon anders

Maai eens wat minder vaak en/of vorm een deel om tot bloemenweide. Je zult zien dat er van alles gaat groeien en dat is beter voor de biodiversiteit.

8. Beperk het gebruik van turf

In tuinturf, tuinaarde en potgrond zit turf. Turf wordt gewonnen uit veengebieden en deze verdwijnen in rap tempo. Winning van turf stimuleert klimaatverandering door extra broeikasgassen in de atmosfeer te brengen die voorheen goed opgeslagen lagen. Bovendien gaat het ten koste van de biodiversiteit doordat er belangrijke habitats worden vernietigd. Met een beetje goede wil vind je alternatieven in de markt.

9. Vervang oude tuinmachines door elektrische en geluidsarme varianten.

Doe dit alleen als je echt niet zonder deze apparaten kunt; met de hand snoeien, wieden en harken is natuurvriendelijker.

10. Vermijd bestrijdingsmiddelen

Heel wat insecticiden en pesticiden zijn al verboden. Gebruik uitsluitend (selectief werkende) biologische producten. Gebruik ze alleen als het écht nodig is. In de natuur is ook niet alles perfect! Zorg je voor een gezonde bodem en zet je de juiste plant op de juiste plaats, dan is de kans op ziektes ook kleiner!

In de vorige editie hebben we punt 7 'bekijk het gazon eens anders' uitgediept. Nu gaan we dieper in op punt 2, maak je eigen compost.

Compost maken

In de natuur worden alle afgevallen bladeren en plantenresten gerecycled tot compost. Dit verbetert de structuur van de grond en activeert het bodemleven. In plaats van het verwijderen van tuinafval uit je tuin kun je dit zelf composteren tot 'zwart goud' voor je tuin.

Zelf compost maken

Compost is onmisbaar voor de tuin. Compost is, net als speciale compostvaten, kant-en-klaar te koop. Zelf compost maken in een eigengemaakte compostbak is veel goedkoper en beter voor het milieu. Je kunt volstaan met het op een hoop gooien van tuin- en keukenafval, maar het staat netter om er een special voorziening voor te treffen. Hieronder geven we tips voor het succesvol composteren van je tuinafval:

- Voor resultaat moet de bak minimaal 1 m³ zijn.
- Kies een plek in de halfschaduw
- Zorg dat je werkruimte hebt om de composthoop om te zetten, dat wil zeggen: alles ondersteboven keren
- Zorg dat de afvalresten fijn genoeg zijn gemaakt en je een goede mix hebt van groen (groen snoeiafval) en 'bruin' (versnipperde takken en twijgen)
- De composthoop werkt het beste als hij enigszins vochtig en warm blijft.

Cruydt Hoeck

WILDEBLOEMENZADEN

INHEEMSE PLANTEN

Wildebloemenzaden

Wildebloemenzaden

Wildebloemenzaden

Bloemenweide aanleggen en beheren

Aanleg:

- Je kunt het hele jaar door zaaien, mits het niet vriest en de grond niet extreem droog of nat is.
- Verwijder de bestaande vegetatie alvorens te zaaien.
- Meng de zaden net een ruime hoeveelheid zand en zaai breedwerpig.

Beheer:

- Maai in het najaar de bloemenweide.
Laat 15-30% staan voor insecten en vogels.
- Hark het maaisel goed af, zodat nieuwe kieming kan optreden.
- Verruigt de bloemenweide? Maai vergraste delen ook in mei/juni.

Niet direct zaaien? Bewaar op een droge, koele en donkere plek.

Meer weten?

Bladaarde

Heb je geen plek voor een composthoop? Dan is het nog steeds eenvoudig om het afgefallen blad in de herfst op te sparen en er bladaarde van te maken. Het scheelt je veel kliko's vol aan de weg zetten en verandert vanzelf in 'het zwarte goud van de tuin'!

- Maak twee vakken van kippengaas van ongeveer 1 x 1 meter
- Verzamel het blad bij vochtig, regenachtig weer met de hark; je neemt dan wat bovenste grond- en humusdeeltjes mee die veel bodemleven bevatten
- Gooi zo'n 20 centimeter blad in het ene

gaasvak en strooi het af met een dun laagje grond

- Doe dat nog een paar keer en stamp het elke keer goed aan zodat het een vast geheel wordt. Hierdoor zal het blad gaan fermenteren
- Schep het materiaal na een half jaar in de naastgelegen bak. Plakken van blad maak je los en meng je wat door elkaar
- Stamp het geheel nu niet aan, zodat er zuurstof bij kan. Nu begint het composteringsproces
- Na drie maanden kun je het geheel nog een keer omscheppen en daarna heb je prachtige bladaarde voor in je tuin!

In gesprek met Max van den Dool

van Tuinderij Antoniushoeve

Door: Jelle Everhardus

Max van den Dool en zijn vrouw Elsa Leverington runnen nu al 7 jaar een biologisch tuinbouwbedrijf nabij kasteel Croy aan de kasteelweg nummer 7 in Aarle-Rixtel. Tuinderij Antoniushoeve.

Wat zijn de belangrijkste kenmerken van jullie biologisch tuinbouwbedrijf?

Het belangrijkste kenmerk is dat we geen chemische of synthetische middelen gebruiken voor het kweken van onze tuinbouwproducten en dat we rekening houden met de ca-

paciteiten van de bodem. Wij zijn een bedrijf dat moet voldoen aan landelijk opgestelde regels door SKAL. Skal is een afkorting voor “Stichting Keur Alternatief voortgebrachte Landbouwproducten”. Skal Biocontrole is de onafhankelijke stichting die in opdracht van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit werkt. Er vinden dan ook jaarlijks aangekondigde inspecties plaats om te controleren of we nog voldoen aan de regels. Daarnaast vinden onverwachte inspecties plaats.

Waarvoor ben je eigenlijk terecht gekomen in deze tak van sport?

Ik vond de landbouw altijd al interessant en heb op de middelbare landbouwschool gezeten. Vervolgens een 4-jarige opleiding gevolgd bij Warmonderhof. Een opleidingscollectief voor biologisch-dynamische landbouw in Dronten. Op een bepaald moment wees een oud-docent ons op het feit dat onze huidige boerderij te koop was. Nou, toen zijn Elsa en ik aan dit avontuur begonnen.

Welke idealen spelen een rol in jullie werk?

We willen een zo zuiver mogelijk product leveren. We kunnen deze producten verbouwen op een bodem met historische eigenschappen en de grond is al 1000 jaar bewerkt door boeren. We hebben onszelf als doel gesteld te leven in samenwerking met de natuur, de directe omgeving. Zo koos ik recent voor het niet maaien van een strook van 100 meter lang in het belang van de insecten. Verder moet er ook ruimte zijn voor hazen, konijnen, vossen enzovoort. En ja, die vos pakt af en toe wel een kip....en het konijn een krop sla. Maar de diversiteit in flora en fauna vinden we belangrijk en dat gaat ons boven grote opbrengsten. Dus niet de kwantiteit maar vooral de kwaliteit is leidend. Dit in tegenstelling tot de gangbare landbouw waarbij het meestal

gaat om één gewas en waarbij alles gebruikt wordt om de grootst mogelijke opbrengst te krijgen. Een opbrengst die bovendien vaak honderden kilometers naar het buitenland gaat en vice versa. Oftewel wij halen op onze beurt producten uit het buitenland. We spreken dan over “foodmiles”. Die kosten veel geld en zijn eigenlijk onnodig.

Het stoort mij al dat ik eens per week naar Amsterdam rij om mijn groente, fruit en eieren daar aan de man te brengen. Dit, terwijl in een straal van 2000 meter om mijn huis 6000 mensen wonen. Als 1000 mensen uit mijn directe omgeving bij ons klant zouden zijn of worden dan hoef ik niet meer naar Amsterdam en is er hier zelfs ruimte voor nog eens 4 of 5 landbouwbedrijven!

Hoe is de verkoop geregeld?

Onze producten worden direct aan de consumenten geleverd. We leveren dus niet aan winkels ed. We werken met groente- en fruitpakketten die de consument kan bestellen en dan kan men ze op afhaalpunten ophalen. We leveren deze pakketten in de regio. Voornamelijk in Eindhoven en Helmond en

omgeving. Trouwens, in Amsterdam hebben we ook twee afhaalpunten. Verder hebben we een boerderijwinkel aan huis.

Hoe zit het met jullie prijzen?

Nou, in ieder geval goedkoper dan in (bio-) supermarkten en dergelijke. Onze kosten zitten natuurlijk in de intensiteit van het werk en de mensen die je daarvoor nodig hebt. En...dan zijn er dieren in de natuur die ook mee-eten.... Dat compenseren we enigszins. Tja...en wat is duur? Een leraar van mij zei ooit dat 2 haren op je hoofd weinig is maar 2 haren in je soep is veel.

Wie zijn jullie klanten?

MKB-ondersteuners. Mensen die het belangrijk vinden om kleinere bedrijven te ondersteunen door daar hun producten te kopen. Ze halen vlees bij de slager en brood bij de bakker. Verder komt bij ons ook zeker de milieubewuste mens om producten af te nemen.

Hoe zit het met jullie bekendheid?

Daar zouden we wel wat meer actie in kunnen ondernemen, maar daar zijn we uiteindelijk nu niet zo mee bezig. Als ik aan reclame denk

dan wordt het al snel een kostbare zaak. Commercieel gezien loopt het nu best aardig en de mond-op-mondreclame werkt best goed. We hebben nu 5 medewerkers parttime in dienst en twee pensionado's die op maandag de pakketten klaarmaken.

Hoe gebruiken jullie de grond?

We telen zo'n 25 soorten groenten en we gebruiken groenbemesters. Groenbemesters: boekweit, klaver, phacelia, haver. De laatste 2 zijn stikstofbinders. Die halen stikstof uit de lucht: 80 kilogram stikstof per hectare uit de lucht wat zich verbindt aan de wortelen van de plant en als je die dan onderwerkt dan kan je daar bijvoorbeeld koolsoorten op telen. Dat levert groeiplezier want deze groente heeft behoefte aan stikstof.

Wij gebruiken een vruchtwisseling of gewasrotatie van 1 op 8

Het gebied wordt verdeeld in 8 vakken (zie hieronder). In ieder vak wordt een product gekweekt in bijvoorbeeld jaar 1. Het jaar daarop volgend wordt hetzelfde product gekweekt maar dan in het volgende vak. Zo verhuizen de kolen van jaar 1 het volgende jaar naar vak 2. Het duurt dan dus 8 jaar voordat de kolen weer in vak 1 worden gekweekt. Deze rotatie doe je om rekening te houden met de effecten en gevolgen van een gewas voor de bodem en het product dat het jaar daaropvolgend wordt gekweekt. Bijvoorbeeld: phacelia wordt een jaar later 'opgevolgd' door bieten, spinazie, snijbiet die stikstofbehoefte hebben.

Tot slot. Ik heb genoten van het gesprek met Max en was onder de indruk van zijn enthousiasme voor het biologisch tuinbouwbedrijf. Ik beseft dat ik in het bovenstaande slechts een fractie aan de orde heb kunnen stellen. Hopelijk komen we nog eens in de gelegenheid om dieper in te gaan op andere aspecten van dit bedrijf. Bijvoorbeeld hoe Max de toekomst ziet als het gaat om de bio-ontwikkeling en dat wat er nodig is en gevraagd wordt van producent en consument.

Wildaanrijdingen: beter voorkomen dan genezen

De herfst is inmiddels begonnen, de blaadjes vallen van de bomen, het aantal zonuren per dag neemt af. Het laatste weekend van oktober nadert en dat betekent het verzetten van de klok van zomertijd naar de wintertijd. Hoewel dit voor veel mensen een weekend is wanneer ze één uurtje langer kunnen blijven slapen betekent dit helaas elk jaar voor veel wilde dieren een vroegtijdige dood of verminking door een aanrijding met een auto. Het verminderen van aanrijdingen met reeën vraagt om een combinatie van preventieve maatregelen en populatiebeheer.

In Helmond zijn het voornamelijk reeën die worden aangereden (90%), gevolgd door vossen en dassen. Ook worden bevers vaker het slachtoffer van het verkeer. Het beheren van de (nog steeds groeiende) populatie reeën is een belangrijk middel om het aantal aanrijdingen te verminderen. Aanrijdingen komen het hele jaar door voor, maar het aantal aanrijdingen in het vroege voorjaar en najaar rond het verzetten van de klok leidt tot een piek.

Mensen passen hun patroon aan door het verzetten van de klok, echter de natuur gaat gewoon door met zijn ritme en heeft geen benul dat de klok een uurtje is teruggedraaid. Amerikaans onderzoek laat zien dat het verzetten van de klok van zomer naar wintertijd een toename van 16 % laat zijn in het aantal aanrijdingen met herten. De kans op ongelukken is twee uur na zonsondergang 14 maal groter dan de twee uur voor zonsondergang. Het permanent overgaan naar de zomertijd zou veel schade, doden en gewonden onder mens en dier besparen. Dit is echter niet iets wat lokaal te realiseren is.

Wat kunnen we dan wel doen?

Er zijn diverse maatregelen die getroffen kunnen worden. Sommige meer en som-

mige minder ingrijpend en afhankelijk van de plaats is het mogelijk om een mix aan maatregelen te nemen. De kans op aanrijdingen wordt groter naarmate de verkeersdrukke toeneemt en als er structureel harder wordt gereden. Ter hoogte van bijv. Coovels bos mag 70 kilometer per uur gereden worden en niet zelden wordt daar de snelheidslimiet overschreden. In combinatie met hoge begroeiing in de berm en beperkte waarschuwing aan de automobilist door (interactieve) borden is de kans op een aanrijding bij overstekend wild aanzienlijk. Ieder jaar worden op de N270 / A270 ter hoogte van Coovels Bos tussen de 5 en 10 dode reeën door vrijwilligers van de WBE's van de weg gehaald.

Nu is het laten afnemen van de drukke niet zomaar bewerkstelligd, maar het laten afnemen van de snelheid, is makkelijker. Hoe hoger de snelheid hoe langer de remweg en trager de reactiesnelheid. Het reduceren van aanrijdingen door het verlagen van de maximum snelheid leidt vrijwel zeker tot een afname van aanrijdingen. Om het effect verder te verhogen zijn er diverse preventieve middelen voorhanden. Traditionele methoden zoals wildspiegels en waarschuwingsborden voor overstekend wild zijn eenvoudig te realiseren. Deze middelen leiden echter na verloop van tijd ook tot gewinning bij dier en mens en worden dan minder effectief. Er zijn inmiddels modernere, dynamische methoden beschikbaar met een grotere effectiviteit.

Matrix-signaleringsborden (LED) kunnen worden gebruikt om zeer lokaal aanrijdingen met wild te voorkomen. Deze kunnen gekoppeld worden aan een snelheidsmeting en lichten op wanneer bijv. te hard gereden wordt. Matrix-signaleringsborden kunnen tevens worden gekoppeld aan een uitgebreider wildwaarschuwingssysteem compleet met wildraster die het wild dwingt op een

specifieke plek de oversteek te maken. Uitergerust met een detectiesysteem treedt het systeem in werking treden wanneer wild de oversteek tracht te maken op de oversteekplaats. Hierop treden de matrixsignaleringsborden in werking en waarschuwen de automobilist dat wild aan het oversteken is. De fabrikant meldt op zijn website dat op plaatsen waar het systeem geplaatst is (met meer dan 30 wildaanrijdingen per jaar) het systeem heeft gezorgd voor een reductie van 90% in het aantal aanrijdingen.

Concluderend zijn er verschillende maatregelen te treffen om wildaanrijdingen te reduceren. Nu het terugzetten van de klok nadert, laten we vooral zelf eerst zorgen dat we alert zijn op onze snelheid en mocht het noodlot toeslaan en heeft u toch een aanrijding of ziet u een aangereden dier, bel dan direct de meldkamer politie (0900 8844). Zij zullen schakelen met de deskundige vrijwilligers van de Stichting Afhandeling & Monitoring Fauna-aanrijdingen (SAMF) in samenwerking met de politie. Deze vrijwilligers zijn lid van de lokale Wildbeheereenheid en weten hoe ze moeten handelen. Dit najaar wordt met de gemeente Helmond bekeken op welke plaatsen preventieve maatregelen getroffen kunnen worden.

Door: Steven Hendriks & Christiaan van Daalen